

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET
N:r 25: 1929

Mac Donalds första regeringsåtgärder behandlas i den ledande artikeln under rubriken Nya signaler.

Italiens kamp för sin folkmängd är en märklig företeelse, som ifrån Rom skildras av Pier Gudro.

I anslutning till denna återges ur G. Maranons bok Det sexuella livet några siffror beträffande Spaniens barnadödlighet, siffror, vilka enligt författaren beteckna en förkrossande lag.

Artikeln Bakom de gula murarna handlar om familjevård av sinnessjuka och omnämner en bok av den ungerske sinnessjukläkaren Istvan Hollós.

Veckans berättelse heter En liten hundvalp i människornas värld, och är skriven av Fru Råstiger.

Fabriksflicka, dikt av Harry Martinson.

Har Ni läst JUNINUMRET
av tidskriften

Quo Vadis

Dess motto:
"Individens problem — världens problem."
Ur innehållet:
Framtidsstadens arkitektur. Hur den hypermoderna människan bygger sitt hus. Av **Le Corbusier.** Med illustrationer.
Bygg ej ditt liv på tro. Av **J. Krishnamurti.**
Kulturmänniskans föda. Kötätandet — en barbarisk kvarleva?
Är vårt liv en illusion? En upptäcktsfärd i verklighetens värld.
Säljes överallt. Pris 85 öre.

Gör ett besök i Söders populäraste bageri

BAGARSTUGAN
Bellmansgatan 6 Hornsgatan 37

VÅR BOSTAD
Hyresgäströrelsens organ
(Red. Ernst J. Lundqvist)

Bästa Familjetidningen
Rikt illustrerad. Lättläst. Underhållande.
Pren.-pris 1/3, år Kr. 5.—. Lös.-Nr. 30 öre.
Utkommer var 14:e dag.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 10851
STOCKHOLM.

ITALIENS KAMP för sin folkmängd

Av PIER GUDRO

»17.000 färre födda under detta års första fyra månader än under motsvarande tid 1928» — med bägge armarna dramatiskt höjda mot skyn utslungade Mussolini de orden häromnatten i den italienska deputeradekammaren. Man kan lätt förstå hans förtvivlan, resultatet är knappast ett uppmuntrande svar på en med alla upptänkliga medel bedriven propaganda för nativitetens ökande.

Numero è potenza, mängd är makt, det är slagordet i fascismens Italien, präglad av Il Duce själv, upprepat till leda om och om igen. Från det Mussolini fick regeringsmakten i sin hand har han ej tröttnat på att förkunna, att ett folks styrka och framgång beror på dess demografiska rikedom, och har han också bytt tankar om åtskilligt annat, så har han på den punkten blott med åren fått sin övertygelse fastare befäst. De av honom stadgade stränga straffen mot utbredandet av nymalthusianska läror, de höga skatterna på ungarlar och på barnlösa familjer, skattelindringarna, premierna och privilegierna åt fäderna i barnrika hem etc. etc., allt åsyftar ett och detsamma, nämligen att öka Italiens folkmängd för att därigenom på samma gång, som termen lyder, öka

Italiens »tyngd», inte bara vid ett eventuellt krig utan framförallt i fråga om den nyfördelning av de europeiska staternas kolonier, som man i Italien så ofta drömmer om.

Stor framgång ser det emellertid ej ut som om han skulle vinna. Ett betydande folköverskott äger ju ännu Italien. 1924 var det 511.394, 1925 486.788, 1926 455.300, 1927 442.338. Men som synes tenderar det till att minska och fortsätter utvecklingen i samma takt som hittills, så kommer Italien att om tjugu år ej längre besitta något som helst folköverskott utan har då troligen trätt in på den motsatta, på folkminskningens väg — om tjugu år då, enligt ett av Mussolinis Bragelöften — Italien skulle i stället ha bytt de nuvarande 42 miljonerna mot en befolkning på 60 miljoner!!

Under åren 1881—85 var födelsekoefficienten i Italien 38 per 1000, 1915 hade den gått ned till 30,5 och nu sistlidna år sjunkit ytterligare: till 26,7, och bli de återstående åtta månaderna av 1929 de fyra första lika, kommer den alltså innevarande år att falla än mer. Det hjälper tydligen föga med alla dessa ovan antydda lagar, till vilka för få veckor sedan fogats bl. a.

den, att vid tillsättandet av ämbeten en gift — vare sig man eller kvinna — skall gå före en ogift och en som har barn före den som är barnlös, och det är närmast liktydigt med ett slöseri utan mening att hålla på och dela ut understöd och premier och pris etc. Dessa och andra åtgärder — som exempelvis den att äktenskapsåldern också sänkts, så att en italienska nu kan gifta sig vid fjorton års ålder och en italienare vid aderton — kunna ej hindra att även i det barnälskande Italien nativitetssiffrorna långsamt men säkert krympa ihop.

Varför? Jo, bl. a. därför att även i Italien, och i all synnerhet efter kriget, vaknat krav på ökad bekvämlighet, på ett mindre sparsamt och enkelt levnadssätt, kort sagt på en helt annan vardagens standard än förr. Och om inkomsterna ingalunda gå upp — eller i varje fall ingalunda i proportion med stigande dyrtid — så väljer man också här den nära till hands liggande utvägen till tillfredsställelsen av dessa nyväckta krav: man inskränker barnantalet. Och man tänker sig för grundligare än förr innan man ingår äktenskap.

Nog för att man i regel även förr (Forts. sid. 4.)

Bakom de gula murarna

Ungefär samtidigt som den nya lagen beträffande sinnessjukvården antogs av riksdagen — för vilken Tidevarvet i förra numret gav en kort redogörelse — beslöt Stockholms stadsfullmäktige anläggningen av sinnessjukhuset vid Beckomberga. Det skall uppföras för omkring 1.500 patienter och beräknas kosta fjorton och en halv miljon kronor. Dessa två beslut, som ge ett begrepp om frågans räckvidd, beteckna emellertid endast två sidor av saken. Samtidigt som man söker trygga de sinnessjukas rättsliga säkerhet och sörja för anstaltsvårdens utvidgning, finns ett tredje led i arbetet, nämligen den strävan till de sjukas större frihet, som tagit sig uttryck i familjevården.

Denna vårdform, som av en nutida tysk författare på området betecknats som »den naturliga följden av sinnessjukvårdens utvidgning och den naturliga slutstenen i den fortskridande fria utvecklingen av våra anstalter», har på senare år alltmera tagits upp, även i Sverige.

Det är märkligt, att det framför andra kända mönstret till denna moderna vårdform sträcker sina traditioner ända till 600-talet. Den belgiska fa-

miljevården i Gheel, som tjänat som föredöme för de flesta liknande, uppstod vid denna tid, då de sinnessjuka annars överallt ännu i många hundratal år skulle komma att behandlas inte som människor, men som fruktade och föraktade varelser.

Dimphnas död

Sagan berättar följande om Gheels uppkomst. I Irland regerade på 600-talet en hednisk konung, som fattade kärlek till sin sköna dotter Dimphna. Den ädla och fromma konungadottern flydde undan sin faders hotelser och sökte skydd i trakten av Gheel. Hon blev emellertid upptäckt av faderens spanare och konungen, som skyndade att uppsöka hennes tillflyktsort, lyfte sitt svärd i raseri och halshöggs sin dotter med egen hand. Vid platsen där den döda kroppen fallit skedde tecken och under, sjuka blev botade och efter många öden växte Gheel till en berömd vallfartsort. Den heliga Dimphna ansågs ha särskild kraft för sinnessjukas helbredagörande, om på den grund att hon själv varit sinnessjuk eller därför att hon offrats för sin sinnessjuka fader, därom ha olika meningar funnits. I varje fall voro bland de först hjälpta också sinnessjuka och ryktet därom spred sig över landet och förde allt flera hjälpsökande till den heliga platsen.

I de berättelser från 1600-talet som finnas om Gheel, beskrivas de redan då sedan länge existerande fasta formerna för de sinnessjukas vård. Ett sjukhus hade byggts 1449. Under till-

Mormors förklåde

Det var i vintras. — Kan frun säga mig, hur länge prostinnans gamla förklåde ska hänga framme?

— Tills Lisa i fattigstugans pelargonier har slagit ut.

Svaret var inte alldeles så meningslöst som det lät. Mormors gamla rödblåvita konstvävnadsförklåde genom 60 års tvätt utsökt patinerat höjde upp rummets blekhet, samlade, lyfte och förklarade färgen på väggarna. Medan jag väntade på pelargonier, som gamla Lisa drar upp åt mig varje år, var förklådet en tillflykt i min blomlösa sängkammare. När pelargonier anlände försvann förklådet och en liten bit italienskt siden i pelargoniefärg kom fram att tjäna som dess hyende och hylla dess skönhet.

Mormors förklåde hörde inte till brukseller de mera gängse prydnadsföremålen, därför ertappade mig husassistenten på bar gärning mitt i min lek att bygga stilleben. Annars har jag hållit på länge och i alla rum. Man har ju ingen färglösa, inget akvarellpapper, ingen talang, ingen vävstol, inga konstverk, ingen tillgång till utställningar, så måste konstnärsdrift och skönhetslängtan finna andra utvägar. Men det väcker inget uppseende, när ibland den italienska silkesfilten Ada lägges i ljuscirkeln under lampan tillsammans med ett grönt skinnband, eller kulden Kerstin makas ihop med min stora stickning som upptar och för dess färg vidare. Vem tänker på om den vita frukt-skålen kommer fram, då det är äppelblom i lermuggen och vem anar att denna mugg får leva, fast den är spräckt, emedan dess färg går ihop med lampskärmens och dess enkla blå dekor repeterar den väggens milda blå färg, som är den oföränderliga fond mot vilken alla mina natures mortes avteckna sig? Inte behöver jag heller tala om, varför jag envisas att låta de oätliga apelsinerna stå inne så länge som kabbelöken håller sig frisk, eller varför jag tar fram en röd duk åt blåklöckorna eller röda servettband åt tomaterna och måste ha läskpapper i färg med soifan. Jag har roligt själv utan möda, rekreerar mig och skaffar mig en behaglig arbetsmiljö, förtrogen och ändå omväxlande, det är alltsammans.

I förra veckan var jag emellertid i färd med en skapelseakt av ett visst anspråk, ansvar och omfång, jag skulle göra en landskapstavla. En klunga av träd hade skymt landskapet för mina blickar. Nu skulle det huggas fram, det fick inte dröja längre. Jag hade ett arbetslag på fem karlar som högg och sågade på mina order. Det kostade tio träd, stora och små, men medan de sjönko till marken öppnades så småningom en värld. På en timme skapades en lointaine, en levande tavla inom en ram av mjukt ljusgrönt ekblåttverk.

Där slutade nu åkrar och ångar ner mot sjön, som plötsligt var där, vilket man glömt. Bakom den löpte barrskogarnas skikt, blåslaserade av själva avståndet. De lyfte på sina händer den skoglösa högplatån med den vita byn, över vilken eftermiddagens sol och skugga spelade och lekte. Den gröna ramen susade och vajade, dagarna växlade, kvarnasset drog tvärs igenom tavlan nere på vägen, korna på ångarna vid sjön gingo hem, solnedgångsreflexen låg en stund kopparröd över skogen, skymningen kom, månen, natten. Men min medverkan, till och med min ringa medverkan i att lyfta fram denna skönhet, hade tagit mig så, att jag låg vaken, darrande som den darrar kanske, som skapat ett mästerverk.

Devinez.

syn från prästerskapet vid Dimphnas kyrka fingo de vallfärdande medan de väntade bo i borgarnas hem i kyrkans närhet. Somliga blevo botade och foro hem. Andra stannade kvar i väntan på undret, men när de inte blevo bättre hände det ofta, att de av sina anhöriga lämnades kvar på det ställe, där de (Forts. å sid. 4.)

Konsum föreningen för lägre levnadskostnader

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.

UTGIVARE:

Ada Nilsson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Elin Wagner.
Elisabeth Tamm.
Honorine Hermelin.

REDAKTIONSSKRETERARE:

Carin Hermelin.
Mottagningstid 10-12.
Telefon Norr 4842.

EXPEDITION:

Telefon Norr 28243.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.
Postgiro 1544

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6.—, halvår kr. 3;50,
kvartal kr. 2.— Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

I text 20 öre
per millimeter.
Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1929
Wahlstedts Tryckeri Aktiebolag
Storgatan 22

Extra fint mejerismör
prisbelönt
Levereras sedan 20 år från samma
mejeri

Gott Landssmör
Ph. Engfeldts Smöreffär
2 Östermalmstorg 2

Tel. 70383 Norr 8066

Frälsningsarméns
Alkoholisthem
Kurön

(Åtnjuter statsbidrag
Två timmars ångbåtsresa från Sthlm
Prospekt och övriga handlingar sändas från
Socialsekreteraren, Östermalmgatan 24
Stockholm.

Stamning

Snabb, säker bot enl. Prof. Kaunows
metod. O. Broberg, talt. spec., Birger-
jarlsgatan 41 A, 2 tr. Tel. Norr 160 28.
Dubbel svarsporto.

**ALMA AXELSSONS
Förlossningshem,**

Liudögatan 19, mottager inackord, även
för längre tid. Tryggt o. ogen. vårek.
Tel. 778 24.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

**Mathilda Staël von
Holstein**

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Malmtorgsg. 3, Stockholm.
Telefon 288, 289.

Familjerätt. Hyresärenden. Testa-
menten. Bouppteckningar. Förfråg-
ningar från landsorten besvaras om-
gående.

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Herkulesgatan 14. Tel. 7575-7576.
f. d. La Vattugatan.

STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Cyril Holm

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Birger Jarlsgatan 39, Stockholm.
Tel. Norr 5223.

Westerstahl, O.

& Branting-W., Sonja.
Vasagatan 4 Tel. 11218

Advokat Henry Ruben

Bltr. Jurist:
E. o. Hovr.-not. F. FORSSANDER
DROTTNINGGATAN 48, 2 tr.
Telefon: 2826 - 2827.

Spec.: Trafik- och skadeståndsärenden.
Arvs-, Aktenskaps- o. Hyressaker.

TANDLÄKARE

Tandläkare

Gustaf Backelin,
Strandvägen 1, 2 tr.
Medlem av Sthlms Tandläkareförening
Rådfrågningstid kl. 12.1
eller efter Telef.-anmälan 74824.

Tandläkare

Inga Forssberg
Medlem av Sthlms Tandläkareförening
Folkungagatan 50, 1 tr. (Götgatspalatset)
Mottagningstid: Vardagar 10-12
f. m. och 7-8 e. m. Annan tid enl.
överenskommelse per tel. s. 1324.

Tandläkare

Ester Ekström-Oliv
Folkungagatan 79
Medl. av Sthlms Tandläkareförening
Mottagn. enl. överensk. per tel. 86d.91

Tandläkare

Gunnar Wijkström
Odengatan 90. Tel. 84070. Vardagar
10-1, 5-7, 30. Lördagar 10-1, Sönd.
12, 30-1, 30. Kostnadsfri rådfrågning

Tandläkare

Harry Weinberg
Drottninggatan 71 A. II tr.
Mottagn.: Månd, Onsd, Fred, Lörd.
11-1. Tisd, Torsd, 4-7. Tel. N,
7551.

Nya signaler

Mac Donald är sig lik. Han börjar
i samma takt år 1929 som år 1924,
med samma ungdomliga otålighet. Det
tycks inte ha någon betydelse att han
är 63 år gammal. Han hann icke mer
än inom dörrarna i Downing Street,
förr än saker och ting började ske,
som antydde en ny inriktning av Eng-
lands politik.

Vid internationella arbetskonferen-
sen i Genève meddelar Englands re-
presentant att den nya regeringen äm-
nar föreslå parlamentet ratifikation av
8-timmarslagen. Lagen är 10 år gam-
mal, men England är färdigt först nu.
Kanske var detta Margaret Bondfields
första ministeriella ärende.

Vidare förbereder Mac Donald be-
stämda åtgärder för att få till stånd
en överenskommelse om internationell
nedrustning. De svårigheter, de omöj-
ligheter, som hopat sig och blockerat
vägen, äro huvudsakligen, för att ej
säga helt och hållet, av psykologisk
natur. Hans planerade besök i Förena-
ta Staterna avser att skingra alla de
senare årens anhopningar av olust och
pessimism och göra kort process med
sabotörerna. Hoover och Mac Donald
ha större möjligheter att komma till
samförstånd än Coolidge och Baldwin,

ty de vilja verkligen nedrustning som
ett medel att trygga freden, de äro så
modernt inställda, även om den ene är
konservativ och den andre radikal. Hos
båda torde denna inställning ha ett
religiöst ursprung, vilket icke är
betydelsefullt. Det talas om en ny flott-
konferens, som skulle diskutera minsk-
ning av sjöstridskrafterna efter den
formel Amerika lade fram vid den
förberedande konferensen i Genève i
våras. Ett fiasko, liknande det som
Coolidge-konferensen gjorde år 1917,
torde ej behöva befaras. Amerika här
valet mellan att komma överens med
de andra sjömakterna eller begynna
realisera sitt nya flottbyggnadspro-
gram, som går löst på 1.000 millioner
kronor, vilket är en stor slant även
för detta rika land.

Mac Donald begagnar tiden före
det nya parlamentets öppnande till ett
besök hos Hoover i Washington. Stäm-
ningen kring denna resa tycks vara av
det ljusa och lätta slag som behövs
för en lycklig utgång. Mätte den ock-
så omsvepa den förberedande avrust-
ningskonferensen vid dess nästa sam-
manträde; flera resultatlösa avrust-
ningskonferenser mellan förklädda
rustningsvänner härda vi inte ut med.

Som vi veta nådde skadeståndsex-
perterna i Paris på kompromissvägen
enighet om storleken av Tysklands
skadestånd, villkoren och terminerna
för dess betalning. Men nu gäller det
de politiska konsekvenserna, främst
Rhenlandets utrymning. Regerings-
konferensen över dessa frågor skall
äga rum i London. Stresemann och
eventuellt Hermann Müller skola där
möta Briand, Mac Donald och utrikes-
ministern Henderson.

Mac Donald har redan hunnit fram-
lägga sin ståndpunkt. England drar
tillbaka sina trupper, huru de andra
än göra. Han förutsätter möjligheten
av att Frankrike och Belgien bli kvar.
Men är det väl troligt? De ha intres-
se av att Parisöverenskommelsen ra-
tificeras och träder i kraft, de ha ingen
förevändning längre för att stanna i
Tyskland. Det är möjligt att Briand

försöker få en civil kontrollkommission
i Rhenlandet, som skall övervaka att
Tyskland ej vidtager militära förbered-
elser i gränstrakten. Frankrike ömmar
ännu efter säret i sin sida. Men Tysk-
land är med rätta trött på att fråga
Frankrike om lov och få vänta årvis
på tillstånd, vad det än vill företaga
sig, om det så bara är en fabrik som
vill lägga ut ett stickspår till en järn-
vägsstation. Och Frankrike måste ju
lära sig inse, hur långt det än är från
den Mac Donaldska inställningen, att
det icke kommer någon vart med kon-
troll, att Tyskland har en annan posi-
tion nu än 1919, och att man inte kan
övervaka det som en utsläppt fånge.

Den engelska arbetarsegern och den
nya regeringens optimistiska och snab-
ba sätt att ta itu med problemen mä-
ste utöva en stark suggestion långt ut-
över imperiets gränser. Vi kunna hop-
pas att få se hur reaktionen drar in
tentaklarna och de framstegsvänliga
bli mera modiga och trosvissa. Ännu
vänta vi på att se verkan av denna sug-
gestion i Sverige. En ny fredsdag pla-
neras av socialdemokraterna till den
28 juli. Men man känner ännu ej dess
lösen.

**En förkros-
sande lag**

Den spanske läkaren, G. Marañon har
i sin bok om Det sexuella livet ägnat ett
par kapitel åt den i Spanien synnerligen
brännande frågan om nativiteten och
barnadödligheten. Som en parallell till
de i detta nummer beskrivna italienska
förhållandena synas oss dessa kapitel
vara av så stort intresse att vi i korthet
återge deras innehåll, utan att samtidigt
gå in på boken i dess helhet. Tidevarvet
hoppas dock att inom den närmaste tiden
få utförligare återkomma till denna.

Marañon har samlat materialet till sin
undersökning på det sjukhus i Madrid,
där han arbetar. Undersökningen omfat-
tar 1,534 familjer ur proletariet och ur
den medelklass, som lever i de mest
knappa förhållanden. Den statistiken, sä-
ger han, är inte hopknäpad i något mi-
nisterium eller ämbetsverk, dit den nakna
sanningen sällan har tillträde. Och den
visar förkrossande tydligt vartill den
iberiska kvinnans materiella strävan le-
der och till vilken grad hennes ansträng-
ing är fåfång.

På de 1,534 familjerna komma 7,389
barn. Av dessa ha 3,4 i dött i barnåren,
d. v. s. nära hälften.

De stora barnskarorna äro synnerligen
vanliga. Visserligen äro de familjer som
ha mer än sexton barn inte så många.
Nio familjer av de undersökta ha sexton
barn, fyra ha sjutton och aderton var,
tre ha nitton, två tjuguen o. s. v. Barn-
antalet på mellan ett och åtta barn för-
delar sig tämligen jämnt på omkring
ett-hundrafemtio familjer var av de fem-
tonhundra undersökta. Medan 105 famil-
jer hade 8 barn var hade 56 familjer 9
barn, 81 hade 10, 33, 12 och 22 14 barn.

Marañon fortsätter med att undersöka
hur barnadödligheten förhåller sig till
antalet barn. Det visar sig då, att av
familjerna med över tretton barn har inte
en enda fått behålla alla. Av de föräldrar
som hade ett barn fingo 54,1 % behålla
detta, för fyra barn var siffran 27,5 %
för tio barn 4,2 %. Endast 2,3 % av de
mödrar som fött tolv barn fingo behålla
samtliga barn i livet.

Dödlighetssiffrorna stiga sålunda med
antalet barn.

I enbarnsfamiljer är dödlighetsprocent-
en 25,8. I familjer med fyra barn komma
vi upp till en barnadödlighet på 30,6 pro-
cent medan den i familjer med tio barn

Helpensionen - Herrsätra Skola,

Carlberga, Södertälje, mottager ett begränsat antal elever på flickskolans
alla stadier. **Normalskolekompetens.** Moderna metoder o. individuell
undervisning. **Praktiskt arbete** i uppfostrande syfte. **Hemlik at-
mosfär.** Stärkande friluftsliv. Nybyggnad med bl. a. tidsenlig gym-
nastiksal, slöjd- och sjukrum under uppförande. Höstterminen börjar den
10 sept.

Tel. Södertälje 532.

Anna Sundin,
Förestånd.

**En små-
stadsbok**

Margit Palmær: Historien om
den yngste Sjunneson. Bonniers.

Margit Palmær berättarförmåga är
omisskänlig. Hon har något av sin stor-
nammes kvickögda iakttagelse och vassa
kritik. Sin första bok ägnade hon en
»Studentska» från nutidens Upsala och
vann en berättigad framgång både bland
akademiska kamrater och lekman för sin
pigga skildring av akademiska skräret
och dess mer eller mindre pluggande
adepter.

En länge närd önskan fick författar-
innan uppfylld, då hon 1927 besökte
Sovjet-Ryssland under några månader.
Den nya värld som hon där såg byggas
upp under försakelse och ungdomligt gå-
påarhumör, väckte hennes stora beund-
ran och det är med entusiasm, hon
skildrar den i förra årets »Sovjetryska
Scenerier». Denna bok väckte ont blod i
alla rättrogna borgerligas tidningar och
Allehanda lär väl aldrig förlåta sin f. d.
medarbetares tilltag att berätta vad hon
sett i Ryssland.

Alldeles nyligen har Margit Palmær
gett ut sin tredje bok »Historien om den
yngste Sjunneson». Där rör hon sig på
mindre färlig mark — också lär boken
vara skriven före Rysslandsresan. Man
kan dock lätt spåra friirrasen från Up-
sala och Sovjet. Det är denna gång den
kalkborgerliga småstaden som får sitt.
Jag skulle inte vilja bo i samma småstad
som författarinnan. Hennes elakhet har
dock ett försonande humoristiskt skim-
mer omkring sig. Skildringen av en små-
stadens Babbitt, grosshandlare Sjunneson
ger en strålande typ av svensk bracka.
Motpolen i boken är den tyske musikern,
en skälvande känslomänniska, vars vek-
het gör honom oförmögen att slå sig
fram i denna världen.

Mellan dessa två i sanning himmelsvida
motsatser låter författarinnan den stack-
cars fru Irma Sjunneson slitas. Ä ena
sidan sjutton års äktenskap, hem och
barn, å den andra en nyvaknad känsla
för den fattige musikern, hennes aldrig
glömda ungdomskärlek. Under en kort
tid blir hon ung på nytt och tror sig
stark nog att kunna bryta sig ur hem-
met. Men banden äro för starka, vane-
människan inom henne tar överhand.
Hon skriver ett avskedsbrev till ungdoms-
vännen, som i förtvivlan tager sitt liv.
Irma Sjunneson kan aldrig återhämta sig
efter denna kris. När den yngste Sjun-
neson födes, brister hennes förstånd för
alltid. Det enda som för världen skall
röja något av hennes själs kärlek och
konflikter är de dikter, som den sonen,
gudsmerkt, ger ut vid unga år.

Boken, som börjar i festligt idylliskt
humör, mynnar sålunda ut i ett elegiskt,
ja, tragiskt anslag. Kompositionen är ej
författarinnans starka sida. Liksom i
»Studentska» får man ibland gå tillbaka
för att finna träden. Figurerna äro ibland
väl chargerade för att verka trovärdiga.
Men småstadsgalleriet är alltför piggt
skildrat för att man skulle nämnas lägga
smämsint kritik därpå. Det är ej så gott
om verkligt underhållande böcker med
svenska motiv och vi önska Margit Pal-
mær god fortsättning.

E. W.—ns.

stigit till 58 procent. För tio, elva och
tolv barn är procenten något lägre nämligen
42,7, 48,5 samt 54,8 procent. I fa-
miljer med över femton barn stiger den
emellertid till sådana fruktansvärda sif-
fror som 69,1 procent, i familjer med sjut-
ton barn och i familjer med aderton.
72,2. Bland de av Marañon undersökta
familjerna funnos 2 med 24 barn, av des-
sa dogo inte mindre än 89,5 procent, d. v.
s. 43 barn av 48, medan den enda fami-
ljen med 20 barn förlorade de nitton och
fick behålla ett enda.

Hur hjältemodiga de stackars kvinnor-
na än äro, som fött och ammat sina
barn tills den sista mustdroppen tömts ur
deras färdiga organism, säger Marañon,
överstiger ändå den totala dödligheten i
Spanien (18,247) sedan tre år födelse-
talet. (16,309.)

Detta är en förkrossande lag, att möd-
rarnas fruktsamhet står i direkt propor-
tion till antalet döda barn. Allt tydligare
och tydligare blir denna förskräckliga pa-
radox: Om de spanska kvinnorna endast
födde hälften av de barn, som de nu föda,
skulle Spaniens folkmängd fördubblas på
hundra år. Och säkerligen, slutar den
spanske läkaren, är inte vårt land det
enda på vilket denna stora sanning äger
sin tillämpning.

TANDLÄKARE

Tandläkare

Arnold Ahlström
Birger Jarlsgatan 32, IV.
Medlem av Sthlms Tandläkareförening
Mottagn. enl. överensk. pr tel. N. 8350

Minst en kvinna

Den lika fatala som kanske en gång nödvändiga bestämmelsen om minst en kvinna i fattigvårdsstyrelser och barnavårdsnämnder har ofta framkallat tvivel om huruvida den förmådde garantera en tillfredsställande insats från kvinnornas sida. Den personliga utformningen av kvinnornas i denna paragraf erkända meddelaktighet i de offentliga värven har varit föremål för mycket stort intresse. Hur sköter hon sig? Vad kan hon? Hur talar hon och vad vill hon med sin närvaro i arbetet?

På Fredrika Bremerförbundets årsmöte, som hölls i Gävle i maj, ägnades en diskussion åt detta ämne, där flera synpunkter kommo fram från i saken väl införsatta kvinnor. Det koncentrerade resultatet av denna diskussion var tre olika önskemål. Mötet uppdrog åt sin styrelse att taga under övervägande lämplig form för en motion i riksdagen, om att lagbestämmelsens formulering om *minst en kvinnas* inval i fattigvårdsstyrelse och barnavårdsnämnd måtte ändras till *att män och kvinnor skola inväljas*. Detta för att undvika frestelsen att med en kvinna anse allan rättfärdighet uppfyllt. Mötet beslöt för det andra att Fredrika Bremerförbundet skulle vidtaga åtgärder för att säkra kvinnors inval i direktionen för kommunalförbunds gemensamma ålderdomshem. Och för det tredje framhölls nödvändigheten av upplysning i fråga om de sociala arbetsuppgifterna, en upplysning, som, där så ske kan, bör omfatta både män och kvinnor.

Förslagen omfattade både ombulerande kurser och möjligheten att intressera folkhögskolorna för detta slag av upplysningsarbete.

Intet är heller naturligare än att ämnet tagits upp på den skola, där upplysningen bland kvinnorna på just dessa områden redan sedan flera år är förverkligad, nämligen på Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad. Här övas ju krafterna och stärkas kunskaperna om de samhällsrelaterade uppgifterna genom föreläsningar och praktiska övningar. Att detta också mycket riktigt är rätta vägen framkom vid en diskussion om kvinnors insatser i socialt och kommunalt arbete, som häromdagen ägde rum vid skolans fortsättningskurs. Av deltagarna vid denna kurs äro flera, som sedan många år själva äro praktiskt verksamma i sådana uppdrag, varom här är fråga.

Fastän det visst erkändes, att det kan vara svårt att få kvinnorna med och att på många ställen väljas sådana, som inte ha den största personliga förmågan, men den negativa egenskapen att foga sig och inte bråka, var man dock optimistisk. Fröken Holger — som inom parentes sagt också föreläst vid »ambulerande» kurser, d. v. s. enstaka föredragsserier ut i landsbygden — framhöll i sitt inledningsföredrag, att kritiken mot den ensam kvinnan, där den kommit fram, ofta blir så sträng just därför att hon

Livets sång

Sommarmorgonen låg nyfödd. Över östra Södertörn låg skimrande soldis. Morkullan hade knipsande snuddat med vingpetsarna över kärrängens glesa pors. Tjäderhönan med hela sin kull var redan under hagens största modergran och plockade löv och frö. Rävornas klev försiktigt utefter en åkerkant på hemväg till ungarerna i lyan, bärande en nog så mager frukost åt dem i munnen, en enda ynklig nyfödd harunge. Gökarna gol i alla väderstreck. På den smala stigen till backstugan låg fruktblom i drivor.

Tre koltrastar hoppa omkring bland de vita bladen, letande mat — mat åt hungriga ungar, allt under det den stora grå katten med mörk i ögonen och kroppen samlad i en sviftande, skälvande röra bereder sig på koltrastfrukost.

Morgonbrisens susar genom rågaxen, vars frömjöl virvlar i lätta slöjor för att lojt dala ned i en knoppande klöverräke, där en och annan nyfödd alsikeväppling sprider sin märgfulla doft genom soldis och dagg.

Östersol baddar på den gråtorviga trädans alla redskap, som står kvar där män och hästar efter dagens id lämnat dem. En snok med gyllenprickar, konstnärligt ditklatschade bakom det platta huvudet, liksom för att pröva effekten av gult på gråsvart, har lockats av solbadet ut ur trädans rykvarma gödselhög.

Bländad av ljuset rände en yrvaken mus rätt in under trollmakten av hans örörliga ögon. Snoken hade bara att svälja, rulla ihop sig och fortsätta nattens vila.

Likt en sång stiger morgonens doft med vinden. Doft av insjö och älggräs och granarnas årsskott, av syren, konvalj och daggvät jord, av betande boskap, av skvattram och kärddy, av allt savfyllt, sudande liv.

På markvägen kommer två människor från söndagsdansen. »Låt oss fråga östergök hur gamla vi bli». »Det skall man kanske fråga södergök, som är dödergök». »Ja, men västgök, som är bästegök, fråga vi ej — han kunde sluta gala just som man frågar». Och de kysste varandra, men ingen nämnde om att fråga södergök i norr om något. Morgonen led och led. Ljudet av arbetsmäns röster och hästars släpande draglinor tonade mitt uppe i morgonhymnen. De slaka linorna spändes för trädans harv och vält, och livets starkaste sång, arbetet, tonade.

Lilldrängen lyfte en sovande, mätt snok på sin grep. I tanke att det var en huggorm slog han ihjäl honom, varpå kråkorna om en stund levererade batalj om liket. Färskt snokkött är kråkungarnas förtjusning, och kråkmammorna älska mycket sina ungar.

När all dagg torkat i solbranden, när svettpärlorna glänste på hästarnas länder, på människans pannor och solbrända nackar, när rävungarna i lyan somnat vid sin spene med en liten, liten bit av en harunge i magen, när byns tuppur tröttnat på att skrodera och då öster- och västergök sutto i ljuvlig svalka åt norr och ropade ut sina trollformler, så gapen lyste röda — då var junimorgonen all för att på nytt uppstå, nynnande nya ackord i sången till livet.

M o a.

är ensam. Om hon fattas vid ett sammanträde eller inte yttrar sig, märks det genast, medan ingen fäster sig vid, om en eller annan av männen skulle utbli. Det är emellertid viktigt att vi skaffa oss fast mark under fötterna och verkligen lära oss att vilja något, på de områden som stå oss öppna. Detta är enda vägen till värdefull in-

En liten hundvalp

Det är inte så gott för en liten stackare att finna sig till rätta alltid. Man är bara några månader gammal, och så skickas man hemifrån, överlämnas från den ena främmande stora tvåbeningen till den andra och sen ut på havet. Ingen mamma, ingen husse, ingenting gammalt och fast. Allt flyter, allt gungar, allt är nytt. Nya lukter, fullt av främmande tvåbeningar, snälla för all del. Fullt upp av mat, men oj, oj, oj, den vill inte stanna i lilla magen. Dagen blir natt, natten dag och natt igen. Liten hund gnäller och klagar och mår så illa. Men var gång en tvåbening nalkas, vaknar hoppet, svansstumpen viftar, nosens vädrar: är det en bekant, skall han ta mig härifrån snart?

Äntligen kommer befrielsen. En liten smutsig hundvalp störtar iland för att söka vägen hem. En tvåbening håller i kopplet, det får inte gå så fort. Det måtte inte vara rätt väg, ingenstans den rätta lukten. Hunden vill vända åt annat håll, då drar den stygga tvåbeningen i kopplet. Vad är det där för en tvåbening, tänker hundvalpen, jag känner den inte, jag bryr mig inte om den. Och så sätter han sig på sin lilla stjärt och spjärnar med alla de fyra korta benen. Tvåbeningen pratar förstånd, kelar och klappar, men hundvalpen känner inte igen ljudet och handlaget, det är inte hans tvåbening. Där kommer en annan, kanske det är den rätta. Vips, hoppar han glävsande upp att undersöka, på alla mötande försöker han hoppa upp och hans nya ägare är bragt till förtvivlans brant. Promenaden till nya hemmet vill aldrig ta slut, och ingenting blir utträttat under den. Lilla magen är så onaturligt spänd, men valpen har inte tid att tänka på det, och så är han naturligtvis van att sköta sig i frihet och ensamhet, tvåbeningen i kopplet generar honom. Uttöttade gå de in i bostaden.

Hunden blir badad och rusar, stollig av upptäckarglädje, runt våningen. En skål hundkex och mjölk har ställts fram åt honom, inte har han tid med det, och dessutom har han blivit van vid herrskapsmat på båten. Men äntligen ensam! suckar han och störtar till en behaglig plats under fly-

SARA-restaurangernas

i Stockholm nyöppnade vegetariska avdelning har organiserats av Fru Anna Olsson, känd expert på området. Fru Anna Olsson är utgivare av den nyligen utkomna

VEGETARISK KOKBOK
Med förord av Ragnar Berg.
Pris i klotband 3,50. Innehåller omkring 485 matrecept. Finnes i bokhandeln.
Lindblads Förlag, Uppsala.

geln och lättar magen. De besvärliga tvåbeningarna upptäcka det och nu äro inte rösterna smekamma utan onda och hotande. Vad begär de av honom, de oersonliga, han har ju inte hunnit göra något på hela den långa marschen från båten. Han behöver mycket mer, men nästa gång väljer han en lurvig skinnmatta. Det upptäcks också. Och nu kommer spöet fram. Usch, sånt folk, han vill inte se åt dem, utan lägger sig med svansen ostentativt åt deras håll och finner frid i sömnen.

Nu komma nya tvåbeningar, hoppande flytande. Vi äro säkert uppgifterna vuxna bara vi vilja.

Kanske får den livliga anslutningen till Medborgarskolans fortsättningskurs och det lika livliga intresse, som deltagarna lägga i dagen för de frågor som där dryftas, tagas som ett tecken på att vi också börja veta vad vi vilja!
C. H.

FABRIKSFLICKAN

Av HARRY MARTINSON

Jag bodde i hyreskasernen.
Jag var sexton år.
Mitt blod klagade ej längre över de döende dockorna, som lågo på sophögen, med brustna ögon.
Nya toner bröto fram i mitt inre och jag drömde mina egna drömmar.

Gråtande ömsade jag lillebrors blöjor, med händer som hungrade efter att plocka blommor.
Men pojkarne hejdade mig jämt i trappuppgången och sade att jag var en stilig böna.

Och ingen visste, att jag läst allt om kommunarderna, eller att jag i sommarnatten — i bara linnnet — gick fram till fönstret för att få ljus att läsa några sidor ur Krapotkins: Erövringen av brödet.
Jag hade läst om den röda jungfrun och var sexton år och hade mina egna drömmar.

*

Då minns jag en dag: fabriken bölade nere i dalen.
Jag gick med mamma och fick lära mig stå vid vävarna.

A, de tunga lärodagarna.
Så många brustna trådar i väven.
Så många brustna ögon i vävens blommar.

Men när allt var vant kunde jag drömma arbetet
ljust, vackert, ljust.
Ljusa reflexer spelade på rutorna.
Maskinerna sjöngo om arbete och min egen maskin sjöng, som det varit

jag själv — om liv, om liv, om erövringen av brödet.
Allt var ungt.
Hoppets träd stod väntande i gryningen utanför.

Jag var ung kvinna.
Mina fötter ville dansa, dansa — och maskinerna sjöngo om dans.
Jag gick ut sena kvällarna och älskade ljuligen, hemligen.
Livet, livet, som jag nyss upptäckt, ägde ju sin honung, honung sötare än jag drömt.

fötter, kvitrande röster, smekande händer, mjuka små kroppar, som rulla om på matan med honom. Det är riktigt trevligt. Så ta de honom med sig ut, för att om möjligt rädda mattorna. Fåfängt försök liksom alla de oändliga under nästföljande veckor.

Ack, en sån liten olycklig hund du var dessa första veckor, innan du lärde dig skillnaden mellan ute och inne. Jag tyckte inte det var mycket roligare, jag som skulle fostra dig. Hellre tio barn än ett djur att fostra. Barn kan ju förstå en. Lockade jag vänligt på honom brydde han sig inte om det, höjde jag rösten sprang han och gömde sig. Och när han blev framtingad var det en strykrädd och förargad vareelse, som kröp efter marken och slokade med svans och öron. Tvång till lydnad utan förstelse, avskyvärda gamla strykmetod! Tänk, att lärare, föräldrar och barn allmänt förnedrat sig så förr, och ändå varit bra människor! Och tänk att det finns folk än i dag, som förordade den! Jag önskar dem en liten envis och ouppfostrad hundvalp att försöka på. Få se, om de inte känner sig litet generade inför dess förebrående, avståndstagande blickar. Jag gjorde det, till den vilda grad, att det skulle känts som en lätnad, om han plötsligt försvunnit. Men

Jag gick till fabriken om morgnarna.
Maskinerna började ett nytt ode.
Utanför stod hoppets träd väntande i gryningen, vajande i vinden.
Dagarna gingo. Tiden spann i mitt inre.
Mina bröst knoppades.
Ljusa reflexer spelade i min själ.

*

A, vad det kom över mig!
Glädje, hopp, vrede, tungsintethet, grubbel, äckel.
En alltående livslust.
Men arbetarna arbetade ovetande om mig.

Maskinerna gingo runt ovetande om mig, sjungande, sjungande ett fulltonigt arbetes ode.
En dag — en dag kände jag de första livsryckningarna av ett liv i mig själv.

*

Så gingo dagarna.
Och tusen meter vävar gingo böljande under mina ögon.
Hoppets träd stod naket väntande huttrande i gryningarna.
Dagen kom då jag skulle föda.

*

Fjärran från fabriken — födelsen födelsehoppet födelseidändet:
Ooo ... hjälp! hjälp ... mitt barn — jag dör — kära barnet!
Tag hand om barnet!
Älskade ... kära ...

*

Blev jag vatten?
blev jag vind?
Jag vet det ej.
Men jag lever här runt fabriken i floden, i vinden, i ångan.
Och därinne står mitt barn, mitt barn sjungande över böljande vävar.
Och den mörka fabriken pekar med ett rökit finger — ovetande om mig — sjungande mot en stjärna.
Mitt barn, ä, mitt barn — drömmer du unga drömmar därinne?

hör sen, vad som äntligen bröt isen och gjorde hunden hemtam.
En morgon kom en storgråtande jungfru hembärande med honom i famnen, ett skadat och till egenkänlighet nedsölat kryp. Liten hade smitit ut på vift och blivit överkörd, kved men levde. Alla, alla blev vi lika uppskakade, led med honom och gjorde allt för att lindra hans plågor. Denna odelade sympati vann honom, det var hans livsluft (och vems är det egentligen inte?) Nu var inte tal om förebråelser eller om att skydda mattorna, det fick gå som det kunde med dem. — Men nu släpade han sig heroiskt hasande med sin obrukbara bakdel till dörren och hjälptes ut.

Och så slutar sagan lyckligt. Hunden blev kry igen och fick så småningom ett käckare utseende. Nu mera är det ytterst sällan han tittar förebrående eller slokar som »sorgens blacka häst». Svansen står rätt upp som ett skaft och ben och fall och öron vifta muntert omkring honom, när han störtar kring och upptäcker världen på egen hand. När matte visslar, lyder han — passabelt. Med några sådana små eftergifter och med gudomlig fördragsamhet i lek och smek betalar han sin ställning som allas kelgris.
Fru Rästiger

V i s t å t i l l t j ä n s t !

BILSKOLA

EKMANS
BILSKOLA

Norrlångsgatan 31 Norr 16333

GLASMÄSTERI

J. L. LARSSONS EFTR.
Knut Nystrand

Glasmästeri & Ramaffär

Södermannag. 8, Stockholm
REKOMMENDERAS.
Låga priser. Tel. S. 30915.

FOTOMAGASIN

Bennos
Fotomagasin A.-B.Drottningg. 15. Tel. 13526, N 834
Kodak Kameror & Kodak Film.

HANDARBETEN

H. Johnson & Co

Schéelegatan 9 — Stockholm
Telefon: K. 1899Rekommenderar sitt rikhaltiga och moderna lager av finare Handarbeten
Stilfulla mönster. Moderata priser.

HOTELL

Hotell
o. Pensionat Esplanade
Fru Anna Fahlström
Blasieholmsgatan 3, Stockholm.Nära Hotel Royal, Tel. N. 312 55, växel. Även
inneh. av Fredrikshovs Pensionat, Fredriks-
hovsg. 10, Tel. 739 48, 791 34.

KEMISK TVÄTT

A.-B. NYA BLÅ HAND

Etabl. 1858 — Liljeholmen

Skönfärgeri och Kemisk
Tvättanstalt
Tel.: Liljeh. 23, söder 33426

KAFFERUM

Vete-Katten Klara N.
Kyrkogt. 26
Invid Kungsgatan mitt emot Hotell Carlton.
Gott kaffa, goda smörgåsar, hembakat bröd

OPTIKER

Ha Edra glas-
ögon gått sönder?
... Ring 108374Hämtas - Lagas - Hemsändas
H. Sjögren & Co.,
BIBLIOTEKSG. 30 (medl. Sturepl. o. Humleg.-gt.)

ÖRJANSBODEN

Regeringsg. 67 (ing. fr. Lästmakareg.)
tel. Norr 1919Svensk Konst Svenska Konsthandverk
Speglar, lampetter, belysningar,
ljus och stakar, handmålat porslin

Italiens kamp

Forts. fr. sid. 1.

haft tankarna med sig i det fallet i Italien. Den unge italienaren liknar ej Uppsalastudenten som, redan skuld-satt över öronen, motiverade sitt plötsligt beslutade giftermål med förklaringen att han »fått ett så bra lån på tvåtusen kronor!» Han vill vara säker om, att vad han och den utsedda kunna lägga samman, räcker till att ge en fast ekonomisk ryggrad åt deras förening, annars låter han den vara. Men skillnaden är den, att vad hans far eller farfar betraktade som tillräckligt till livets nödort, det räcker ej för honom. Han vill ej, som de gjorde det, innebo i sina föräldrars eller svärföräldrars hem, han vill med detsamma ha sitt eget, och ha det så rymligt och så bekvämt som de aldrig ens i sina djärvaste drömmar drömdes om.

En annan orsak till nativitetens minskande är att den italienska emigrationen i så stor utsträckning stannat av. Under det att från Italien år 1913 emigrerade 810.000 personer, ha motsvarande siffror under t. ex. 1924 varit 408.000, 1925 321.000, 1926 293.000 och under 1927 endast något över 100.000. Och ej nog med att färre ge sig bort till nya arbetsfält, utvandrarernas färder gå numera till länder, där möjligheterna till förtjänst äro mindre gynnsamma. Tidigare utgjorde de summor emigranterna sände hem en av Italiens viktigaste s. k. osynliga inkomster och betydde rent oerhört för deras resp. hemorter. Hur många små, framförallt syditalienska byar, ha ej levt på dessa Amerikapengar för dräneringar och jordförbättringar som för skolor och sjukhusanordningar och helgonfester och underhåll av musiken på söndagsaftnarna? Hur många unga flickor ha ej kunnat bilda familj tack vare att bröder »därborta» sänt dem hemgift och sedan fortsatt med att bistå deras barn? Hur många pojkar fått uppfostran och med hjälp av den arbete och sedan i sin tur hustru och barn på grund av remissor som haft samma ursprung?

Nu går den, som sagt, ytterst nedskurna emigrationen, framförallt till Frankrike och Argentina, och i ingendera av dessa länder blir det, trots den sagolika sparsamhet italienska utvandrare alltjämt utveckla, mycket över att sända hem. Ytterligt få äro också numera de som vända hem själva, vilket förr ej var sällsynt, medförande medel, som sedan komma hela deras släkt till godo. Däri ligger en icke oväsentlig orsak till att de landskap, som för gingo i teten i fråga om barnrika familjer, nu betänkligt rycka bakåt: i Apulien, i Basilicata, i Calabrien har barnbegränsningen de sista åren tagit fart som annars ingenstädes i landet.

»Stora» familjer kallas i Italien de som omfatta mer än sju barn och sådana finner man nu i stället i Venetien, i Markerna, i Emilien, i Umbrien, i Toskana. I dessa landskap är åkerbruket huvudnäringen, och där överväger ännu det s. k. hälftenbruket. Jordägarna dela sina områden i lotter som sedan, försedda med nödiga byggnader, redskap, gårdslan, djur etc. etc. arrenderas ut mot en ersättning bestående av hälften av de produkter som därå skördas. Dessa lotter äro ofta ganska avsevärda: 20, 30, 40 hektar äro ej sällsynta, och dessutom är att märka att odlingen på dem är den intensivast möjliga. Antalet armar som behöves är följaktligen ej ringa, och då det givetvis är mer ekonomiskt att ej ty till lejd hjälp, så är resultatet, att man i dylika hälftenbrukarfamiljer ofta finner massor av barn. I Venetien t. ex. besitta något över tredjedelen av dess gifta befolkning åtta eller flera barn.

För att resten av Italien skall följa detta föredöme är det som Mussolini till andra demografiska åtgärder lagt också den att försöka avfolka städerna och befolka landsbygden; han motarbetar industrialläggningar med alla medel, och han uppmuntrar i stället jordbruket och enkannerligen sönderdelandet av latifundierna och uppodlandet av sumpmarker och betesfält så mycket som det går. »I städerna», säger diktatorn, »där tenderar nativiteten alltid att minska och därför skola städer och framförallt storstäder bekämpas. Bonden representerar även i detta fall ännu sundhet och styrka, och därför skall han skyddas och hjälpas.»

Men om Mussolini med alla sina mäktiga projekt, bland vilka kan nämnas det att med hjälp av sju och en halv miljard lire lägga två miljoner hektar träsk och bergsslutningar i Syditalien under odling, skall kunna bättre än med andra »uppmuntringsmedel» öka sina landsmäns tillförsikt om ökad arbetsförtjänst och därmed deras lust att sätta flera barn till världen, det kan kanske betvivlas. Även optimistiskt beräknat förefaller det t. ex. ej som om de nyssnämnda två miljoner hektar skulle kunna gerum åt fler än halvannan million inbyggare, och reserver till ytterligare nyuppodlingar besitter Italien ej. Och genomföra hälftenbruk eller något sorts egethemssystem går näppeligen annat än på få ställen i Syditalien — den del som i fråga om jordreformer alltid kommer i första rummet och där, som påpekats, nativiteten visar benägenhet att falla katastrofalt. Att leda utvandring från Italien och i all synnerhet från dess södra delar till kolonierna, något varom det de sista åren så mycket talats och skrivits, går

Bakom de gula murarna

Forts. fr. sid. 1.

i alla fall hade det så mycket bättre än i däckistorna och källrarna, som i hembygden oftast blevo deras lott.

De sinnessjukas tillvaro formade sig i Gheel som vanliga människors vardagsliv. Den ofta tarvliga kosten och enkla omgivningen i de små hemmen uppvägs av den vänliga och naturliga behandlingen.

Omkring mitten av 1800-talet utfördes den så småningom skeende övergången från den prästerliga övervakningen till en av läkare utövad tillsyn. Kolonien kompletterades med ett sinnessjukhus. Då hade redan på andra platser i världen sinnessjukvården gjort sådana framsteg, att Gheel inte längre var i spetsen. Men med den ovannämnda omorganisationen och förbättringen fullföljdes de traditioner, som gjort att Gheel på en tid, när sinnessjukvården ännu knappt anades som en möjlighet, redan hade en organiserad asyl, och som givit platsen namnet »de sinnessjukas paradys».

Exemplet från Gheel har följts i flera länder, på senare tid också i Sverige, där familjevård förekommer — utom i vår äldsta koloni Korsberga i Småland, statens familjevård för sinnessjuka, som började sin verksamhet 1903 — också i Kristinehamn, Piteå, för Stockholms stad i Knivsta i Uppland samt i Visby och Göteborg.

Organisationen med ett centralhem, därifrån de enskilda hemmen kunna övervakas, har visat sig vara den lämpligaste. Centralhemmet tjänar som övergångsstation mellan hospitalsvården och familjevården. Det ger den där anställda familjevårdssköterskan möjlighet att fördela patienterna på lämpligt sätt mellan de olika hemmen. Dit kunna också tillfälligt försämrade eller fysiskt sjuka patienter flyttas, för att efter förbättring åter få komma tillbaka till sitt inackorderingshem. Vid svårare psykiska försämringar föras patienterna till hospitalet. För att övervakningen skall fungera effektivt äro självfallet goda kommunikationer med telefonförbindelser och bilar av stor betydelse.

Patienterna som nu utackorderats i de olika hemmen, delta i arbetet alltefter sin förmåga, och få överhuvud

ej heller. Den som vill slå sig ned i exempelvis Tripolis eller Cirenaica måste komma dit försedd med kapital, ej bara tillräckligt för att köpa jord men också för att kunna vänta, tills det denna efter så och så många år kan begynna ge avkastning. Och med kapital i fickan är det sannerligen ej kalabresaren eller apulien ger sig bort från sitt älskade hem.

»Vi ha nått fram till en tragisk punkt», skrev Mussolini för några månader sedan, »vaggorna äro tomma och kyrkogårdarna utvidgas.» — Till de sjuttontusen färre födda svarar nittotusen fler döda under perioden januari—april detta år. Av största intresse och det ingalunda enbart för Italiens framtid, skall det bli att se om utvecklingen fortgår så som den under de sista åren visat sig göra det. Rom i juni 29. Pier Gudro.

Vid ett kritiskt tillfälle, då mycket beror på Edert lugn och kourage, riskera ej ett misslyckande utan var försedd med Instantine; en pastill eller två ger Eder den tillförsikt och spänstighet som Ni behöver i det avgörande ögonblicket. Instantine är oskadligt och kan intagas oförmärkt, utan vatten; det verkar genast. Säljes å apotek.

tåget dela familjens vardagsliv som en av den. I en beskrivning av Korsbergakolonien skriver sköterskan vid centralhemmet därstädes, att bygden omkring Korsberga har också detta särmerke:

Man säger inte där däre eller tokig om en sjuk eller skrattar åt honom, om hans sjukdom yttrar sig i egendomligt uppträdande. Man har lärt sig att uppfatta de sjuka såsom sjuka och således lika väl som de friska värda aktning och förtroende.

Korsbergavården började att förberedas redan på 1830-talet, då den sjukvårdsintresserade och -kunnige prosten John Pontén började ta emot sjuka och värda dem i sitt hem. När ej alla rymdes i prästgården, lyckades prosten utackordera dem hos intresserade församlingsbor och befolkningen blev på detta sätt så småningom van vid sinnessjuka och deras behandling. Några olägenheter för de friska ha heller inte visat sig. Tvärtom är det för många hem en god hjälp rent ekonomiskt sett och ett intresse att samla sig omkring. Det råder ofta stor tillgivenhet mellan värdfolket och den sjuke, inte minst i familjer med barn.

Om den 1927 upprättade, kontrollerade familjevården i Stenkyrka, ansluten till Visby hospital, har d:r Josef Lundahl i sista häftet av Svenska Läkartidningen givit en mycket intressant skildring. Hospitalets förmåga att ta emot värdbehövande har genom familjevården ökat enligt följande siffror: Åren 1925—26 intogs 64 patienter. Av dessa utskrevs 37 medan 27 voro kvarliggande. Under åren 1927—28 intogs inte mindre än 113 patienter, av vilka 54 utskrivits, 33 kvarligga och 26 utackorderats i familjevård.

D:r Lundahl framhåller, att vissa sjukdomsformer visat sig mest lämpliga för familjevård, nämligen olika grader av imbecillitet och vissa därmed besläktade former. Psykopater, alkoholister och liknande passa däremot sämre i familjevården, då de sakna den respekt för anstaltsfunktionärerna, som gör att de kunna hålla sig hyggliga i slutna vård. Som ett exempel omtalas en 26-årig imbecill man, som på grund av hotfullhet måste utskrivras från Ekshagens sinnesslöanstalt, där han varit i 20 år. Han utackorderades nästan omedelbart i ett lantbrukarehem och har nu vistats där över tre månader. Han är mycket omtyckt i familjen och trivs själv förträffligt och har blivit arbetsam.

Det finns också vissa sinnessjuka, som så hänsynslöst opponera sig emot anstaltsvården, att deras eget tillstånd försämrats därav. De foga sig däremot ofta utan motstånd i familjevården. Man har också kommit till den slutsatsen, att anstaltsvistelsen i vissa fall kan betraktas som ett slags retmedel, som framkallar farliga symptom. När detta retmedel vid utskrivningen upphör att verka, kan en förbättring inträda. Den känsla av oansvarighet, som vid somliga depressiva tillstånd kan verka som helande balsam kan, om den tvingas på patienten och kopp-

las samman med inspärningskänsla, verka ytterligt fördärvligt. Patienter kunna ibland som skäl för sin förstörelselusta ange som skäl, att »jag är inspärnad, det är er skyldighet att se efter så att jag inte gör något galet».

D:r Lundahl berättar om flera fall, där patienten i hemmet blivit arbetsam och fäst vid familjen och därigenom förbättrats. Givetvis måste utackorderingen ske med en viss urskillning, patienterna måste ibland flyttas från ett hem till ett annat, innan man finner det som passar dem bäst. Det har helt naturligt varit lättare att få hem i mera anspråkslösa förmögenhetsvillkor, men däri ligger inte heller ur värd-synpunkt något mindre önskvärt. »Vad den fattige är för den fattige är föga känt utom av dem själva och Gud», och säkert, säger D:r Lundahl, står den av rikedom ofördärvade mycket närmare en naturlig medkänsla, som är huvudvillkoret för familjevårdens genomförande.

Beträffande ersättningen framhålls, att den ej bör orimligt nedpressas. Det fordras så mycket av värdarna, att de med skäl kunna göra anspråk på en skälig ersättning. Detta är också befordrande för vårdens kvalitet.

D:r Lundahl slutar med att återge ett par yttranden av tyska läkare om familjevårdens allmänna verkningar på sinnessjukvården. »Familjevården är det bästa medel att i en föräldrad sluten anstalt bringa in en frisk anda.» — »Den betyder också en viktig brygga mellan den fullt slutna anstalten och den fullt fria hjälpverksamheten (hemvården) och den bildar ett viktigt led i strävandena att komma bort från vad som kallats för hospitalismen.»

Denna synpunkt framhåller också den ungerske läkaren Istvan Hollos i sin nyligen på Hippokrates-förlaget utkomna, synnerligen intressanta bok *Bakom de gula murarna*, om de sinnessjukas befrielse. Som en av de viktigaste fordringarna på sinnessjukvården anser han denna, att de sjuka människornas hemvist inte skall vara en kasern, inte ett kloster, ja inte ens ett sanatorium, utan helt enkelt ett bostadshus, ett hem med en förstående familj. Kulturen är byggd på familjen och det är till sist familjen som botar den genom kulturen sjuka människan. Härvid har det ju däremot ofta visat sig, att den egna familjen inte är den lämpligaste utan hellre en alldeles utanförstående. De sjukas behandling har av sig själv gått i familjevårdens riktning. Och det är intet tvivel underkastat, säger Hollos, att de konflikter, som i de sjuka människornas barndom åstadkom de ödesdigra skadorna i deras inre, endast kunna lösas genom ett återinlevande i familjens atmosfär.

BORDSVATTEN

D r i c k

Ramlösa-Vatten

Vårt lands enda naturligt alkaliska bords- & hälsovatten.

Drick gott kaffe

drick Kooperativas!

Kaffet i den

rutiga påsen

i kooperativa butiker
(konsumtionsföreningar)

Ida Norman - Skomagasin

Humlegårdsgatan 6 - Tel. 786 15

Rekommenderas

REPARATIONER UTFÖRAS

Reella varor

Vid uppvisandet av denna annons lämnas 5% rabatt

Låga priser